

EUROOPA KOHTU OTSUS

10. oktoober 1973*

Kohtuasjas 34/73,

mille esemeks on EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Tribunal de Trieste'i presidendi esitatud taotlus teha selle kohtu menetluses olevas kohtuvaidluses, mille poolteks on

F.lli Variola S.p.A., Trieste,

ja

Itaalia rahandusamet,

eelotsus nõukogu 4. aprilli 1962. aasta määruse nr 19/62 teraviljaturu ühise korralduse järkjärgulise sisseseadmise kohta (EÜT, 20.4.1962, lk 933) artiklite 18 ja 20 ning nõukogu 13. juuni 1967. aasta määruse nr 120/67/EMÜ teraviljaturu ühise korralduse kohta (EÜT, 19.6.1967, lk 2269) artiklite 18 ja 21 tõlgendamise kohta ning teatavate teiste küsimuste kohta seoses nende sätete vahetu kohaldamisega,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president R. Lecourt, kodade esimehed R. Monaco ja P. Pescatore, kohtunikud A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh, M. Sørensen (ettekandja), ja A. J. Mackenzie Stuart,

kohtujurist: A. Trabucchi,
kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. Tribunal de Trieste'i president esitas 12. jaanuari 1973. aasta määrusega, mis registreeriti Euroopa Kohtu kantseleis 27. veebruaril 1973, taotluse teha eelotsus nõukogu 4. aprilli 1962. aasta määruse nr 19 ning 13. juuni 1967. aasta määruse nr 120/67/EMÜ tõlgendamise kohta, need määrused käsitlevad teraviljaturu ühist korraldust, samuti mõne küsimuse kohta, mis on seotud ühenduse õigusaktide vahetute õiguslike tagajärgedega liikmesriikide õiguskorralduses.

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

Esimene küsimus

2. Esimeses küsimuses palutakse kohtul öelda, kas määruse nr 19/62 artiklites 18 ja 20 ning määruse 120/67 artiklites 18 ja 21 kasutatud tollimaksuga samaväärse toimega maksu mõiste on samaväärne mõistega, mida kasutatakse asutamislepingu artiklis 9 ja sellele järgnevatel artiklites.

3. Asutamislepingu sätetega keelatakse liikmesriikidel ühendusesisese kaubavahetuse puhul kehtestada tollimaksudega samaväärse toimega makse ning selle keelu eesmärgiks on tagada kaupade vaba liikumine ühenduse piires.

Põllumajandusturu korraldusega seotud õigusaktid teenivad sama eesmärki, sedavõrd kui võrd nendega keelatakse tollimaksude või nendega samaväärse toimega maksude kehtestamine ühendusesiseses kaubavahetuses, lisaks sellele tagatakse nende õigusaktidega ühetaoline kord ühenduse välispiiridel, kui võrd nende sätetega kehtestatakse samasugune keeld kolmandatest riikidest imporditavatele toodetele.

Ei ole ühtegi asjaolu, mis põhjendaks „samaväärse toimega maksu“ erinevat tõlgendamist ühelt poolt asutamislepingu artiklis 9 ja sellele järgnevatel artiklites ning teiselt poolt määruse nr 19/62 artiklites 18 ja 20 ning määruse nr 120/67 artiklites 18 ja 21.

Teine küsimus

4. Teises küsimuses palutakse kohtul öelda, kas maksu näol, mida kohaldatakse ainult imporditavatele kaupadele, mis pärinevad kas teistest liikmesriikidest või kolmandatest riikidest ja mille kohaldamise aluseks on üksnes asjaolu, et need kaubad laaditakse maha siseriiklikes sadamates, on tegemist tollimaksuga samaväärse toimega maksudega, mis on ülalmainitud sätetega keelatud.

5. Dokumentidest ilmneb, et käesoleval juhul on tegemist maksuga, mille nimetus on mahalaadimismaks ja mis nähakse ette Itaalia 9. veebruari 1963. aasta seaduse välisriikidest pärinevate ja sadamates, reididel või rannikul mahalaaditavate jäädavalt või ajutiselt imporditud kaupadele kehtestatud merendustasude ja -maksude kohta, artikliga nr 27.

Selle mahalaadimismaksu suuruseks on teravilja puhul 30 liiri tonni kohta.

Sellest maksust saadav tulu suunatakse sadamavarustuse täiustamisele ja hooldustöödele.

6. Tollimaksude ja nendega samaväärse toimega maksude keelustamine hõlmab kõiki makse, mida kohaldatakse kaupade importimisel või importimise tõttu, mis on kehtestatud imporditavale tootele ja mitte samalaadsele kodumaisele tootele, ning mis seetõttu mõjuvad kaupade vabale liikumisele samavõrd piiravalt kui tollimaksud.

Isegi kui tegemist on väikseima võimaliku suurusega maksuga, on selle kehtestamine koos selle maksu ja sellega seotud haldusformaalsustega takistuseks kaupade vabale liikumisele.

Kolmas ja kuues küsimus

7. Kolmandas ja kuuendas küsimuses küsitakse Euroopa Kohtult, kas määruse nr 19/62 artikleid 18 ja 20 ning määruse nr 120/67 artikleid 18 ja 21 tuleb käsitleda kui liikmesriikides vahetult kohaldatavaid sätteid, millega antakse isikutele õigusi, mida siseriiklikud kohtud peavad kaitsma.

8. Asutamislepingu artikli 189 teise taande kohaselt kohaldatakse määrust üldiselt ja see on „vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides“.

Seega on määruisel seoses oma olemuse ja rolliga ühenduse õigussüsteemi allikate süsteemis vahetud õiguslikud tagajärjed ning sellisena võib ta anda isikutele õigusi, mida siseriiklikud kohtud on kohustatud kaitsma.

Seega tuleb esitatud küsimusele vastata jaatavalt.

Neljas ja viies küsimus

9. Neljanda ja viienda küsimusega on Euroopa Kohtult sisuliselt küsitud, kas vaidlusalused sätted võib liikmesriikide õigussüsteemide koosseisu üle võtta siseriiklike meetmete abil, milles korratakse ühenduse õigusaktides sätestatud, nii et asjaomased sätted liituisid siseriikliku õigussüsteemiga ja seetõttu laieneks neile ka kohtuasja menetleva kohtuasutuse pädevusala.

10. Määruse vahetu kohaldatavus nõuab, et määruse jõustumine ja selle rakendamine isikute kasuks või kahjuks peab toimuma ilma igasuguse siseriiklikku õigussüsteemi ülevõtva meetme vahendusega.

Asutamislepingust tulenevate ning selle ratifitseerimisega võetud kohustuste tõttu ei või liikmesriigid takistada määruse ja ühenduse õiguse teiste eeskirjade otsest õiguslikku mõju.

Selle kohustuse täitmine on hädavajalik tingimus ühenduse õigusaktide samaaegseks ja ühetaoliseks kohaldamiseks kogu ühenduse ulatuses.

11. Seejuures on liikmesriikidel keelatud võtta meetmeid, mis võivad mõjutada Euroopa Kohtu pädevust otsustada ühenduse õigusaktide tõlgendamise või ühenduse institutsiooni vastuvõetud õigusakti kehtivuse üle, see tähendab, et lubatavaks ei saa pidada mitte ühtegi menetlust, millega antakse ühenduse teatava õigusakti kehtestamise pädevus edasi Euroopa Kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvatele isikutele.

Euroopa Kohtu artiklis 177 sätestatud pädevusala ei ole võimalik muuta siseriikliku õigusakti abil, millega soovitakse võtta ühenduse õigusakt üle siseriiklikku õigussüsteemi.

Seitsmes küsimus

12. Seitsmendas küsimuses palutakse Euroopa Kohtul öelda, kas määruse 19/62 artiklitega 18 ja 20 isikutele antavad õigused jäävad kehtima pärast määruse nr 120/67 jõustumist.

13. Määruse nr 120/67 artiklis 33 on sätestatud, et selle määrusega kehtestatavat korda kohaldatakse alates 1. juulist 1967 ning et alates samast kuupäevast kuulutatakse kehtetuks määrus 19/62.

Määruse üldine olemus ja tema roll tähenduste süsteemis ei võimalda nende sätetega antavate üksikisiku õiguste tühistamist.

Lisaks sellele korratakse määruse nr 19/62 artiklites 18 ja 20 sätestatud keeldu liikmesriikidele kehtestada tollimaksuga samaväärse toimega makse määruse nr 120/67 artiklites 18 ja 21.

Sellest tuleneb, et määruse nr 19/62 artiklite 18 ja 20 alusel isikutele antavad õigused jäävad katkematult jõusse pärast määruse nr 120/67 jõustumist.

Kaheksas küsimus

14. Kaheksandas küsimuses palutakse Euroopa Kohtul öelda, kas liikmesriik võib pärast vaidlusaluste määruste jõustumist muuta kuupäeva, millest alates saab samaväärse toimega maksude keeld õiguslikud tagajärjed.

Dokumentidest ilmneb, et see küsimus kerkis seoses Itaalia 24. juuni 1971. aasta seadusega nr 447, millega tühistati statistikamaks ja halduskulude maks, mille Euroopa Kohus oli oma 1. juuli 1969. aasta otsustega kohtuasjas 24/68 (EKL 1969, lk 193) ning 18. novembri 1970. aasta otsusega kohtuasjas 8/70 (EKL 1970, lk 961) kuulutanud kokkusobimatuks ühenduse õigusaktidega, mis keelavad tollimaksudega samaväärse toimega maksude kehtestamise.

Selles seaduses on sätestatud, et tühistamise kuupäev on seaduse enda jõustumiskuupäev, s.t 1. august 1970, välja arvatud teistest liikmesriikidest imporditavate kaupade halduskulude maksu puhul, mis tühistati alates 30. juunist 1968. aastal.

15. Ühenduse määruste ja teiste õigusaktide, sealhulgas asutamislepingu artikli 9 ja sellele järgnevate artiklitega sätestatav tollimaksudega samaväärse toimega maksude keelu vahetut õiguslikku toimet liikmesriikide õigussüsteemis ei saa õiguslikult vaidlustada siseriikliku õigussättega, kahjustamata seejuures ühenduse õigusaktide kui selliste põhiolemust ning üldpõhimõtet, mille kohaselt on ühenduse õigusaktid ülimuslikud.

See põhimõte hõlmab ka kuupäeva, millest alates on ühenduse õigusaktid õiguslikud tagajärjed ja millal tekivad selle õigusakti alusel isikutele antavad õigused.

Seetõttu on välistatud, et liikmesriigid saaksid teatava kindla liikmesriigi puhul muuta ilma eriloata ühenduse õigusakti jõustumiskuupäeva, kuivõrd tuleb tagada ühenduse õigusaktide samaaegne ja ühetaoline kohaldamine kogu ühenduse piires.

Kohtukulud

16. Kuivõrd Euroopa Kohtule oma märkused esitanud Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata ja kuivõrd kohtumenetluse näol on põhikohtuasja mõlema poole jaoks tegemist riiklikus kohtus menetletava kohtuasja ühe staadiumiga, kuulub otsuse tegemine kohtukulude üle selle kohtu pädevusse.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

võttes arvesse menetlusdokumente,

kuulanud ära ettekandja-kohtuniku ettekande,

kuulanud ära Euroopa Ühenduste Komisjoni ja ettevõtte Variola suulised märkused,

kuulanud ära kohtujuristi ettepaneku,

võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 9 ja sellele järgnevaid artikleid ning artikleid 177 ja 189,

võttes arvesse nõukogu 4. aprilli 1962. aasta määrust nr 19 teraviljaturu ühise korralduse järkjärgulise sisseseadmise kohta, eriti selle artikleid 18 ja 20,

võttes arvesse nõukogu määrust nr 120/67/EMÜ teraviljaturu ühise korralduse kohta, eriti selle artikleid 18, 21 ja 33,

võttes arvesse protokollil Euroopa Majandusühenduse Kohtu põhikirja kohta, eriti selle artiklit 20,
võttes arvesse Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorda,

EUROOPA KOHUS

otsustab talle Tribunal de Trieste'i presidendi poolt 12. jaanuari 1973. aasta määruse alusel esitatud küsimustes:

Esimene küsimus

- 1) Määruse nr 19/62 artiklites 18 ja 20 ning määruse nr 120/67 artiklites 18 ja 21 osutatud mõistet „samaväärse toimega maks“ tuleb mõista samas tähenduses kui asutamislepingu artiklis 9 ja sellele järgnevatel artiklites.**

Teine küsimus

- 2) Maksu näol, mida võetakse imporditavate kaupade pealt üksnes seetõttu, et need laaditakse maha siseriiklikus sadamas, on tegemist „tollimaksuga samaväärse toimega maksuga“ ning see maks on seetõttu määruse nr 19/62 artiklitega 18 ja 20 ning määruse nr 120/67 artiklite 18 ja 21 kohaselt keelatud teravilja importimisel nii teistest liikmesriikidest kui ka kolmandatest riikidest.**

Kolmas ja kuues küsimus

- 3) Määruse nr 19/62 artiklid 18 ja 20 ning määruse nr 120/67 artiklid 18 ja 21, millega keelatakse liikmesriikidel võtta tollimaksudega samaväärse toimega makse, on vahetult kohaldatavad liikmesriikide õigussüsteemis ning nad annavad seega isikutele õigusi, mida siseriiklikud kohtuasutused peavad kaitsma.**

Neljas ja viies küsimus

- 4) Siseriiklik õigusakt, milles korratakse ühenduse vahetult kohaldatava õigusakti sisu, ei saa seda vahetut kohaldatavust muuta ega mõjutada Euroopa Kohtule asutamislepinguga antavat pädevust.**

Seitsmes küsimus

- 5) Määruse nr 19/62 artiklite 18 ja 20 alusel isikutele antavad õigused jäävad katkematult jõusse pärast määruse nr 120/67 jõustumist.**

Kaheksas küsimus

- 6) Määruse nr 19/62 artiklite 18 ja 20 ning määruse nr 120/67 artiklite 18 ja 21 vahetud õiguslikud tagajärjed ei võimalda muuta siseriiklike õigusaktidega kuupäeva, millest alates need sätted jõustuvad.**

Lecourt Monaco Pescatore DonnerMertens de Wilmars
Kutscher Ó Dálaigh Sørensen Mackenzie Stuart

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 10. oktoobril 1973. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

A. Van Houtte

President

R. Lecourt